

Τῆ δ' ἄρ' ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη,
 κούρη Ἰκαρίοιο, περίφροσι Πηνελοπέϊη,
 τόξον μνηστήρεσσι θέμεν πολιόν τε σίδηρον
 ἐν μεγάροις Ὀδυσῆος, ἀέθλια καὶ φόνου ἀρχήν.
 κλίμακα δ' ὑψηλήν προσεβήσαστο οἷο δόμοιο, 5
 εἴλετο δὲ κληῖδ' εὐκαμπέα χειρὶ παχείῃ
 καλήν χαλκείην· κώπη δ' ἐλέφαντος ἐπῆεν.
 βῆ δ' ἵμεναι θάλαμόνδε σὺν ἀμφιπόλοισι γυναιξίν
 ἔσχατον· ἔνθα δέ οἱ κειμήλια κείτο ἄνακτος,
 χαλκός τε χρυσός τε πολύκητός τε σίδηρος. 10
 ἔνθα δὲ τόξον κείτο παλίντονον ἠδὲ φαρέτρα
 ἰοδόκος, πολλοὶ δ' ἔνεσαν στονόεντες ὄϊστοί,
 δῶρα τὰ οἱ ξεῖνος Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας
 Ἴφιτος Εὐρυτιδῆς, ἐπιείκελος ἀθανάτοισι.
 τὼ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην ἀλλήλοισιν 15
 οἴκῳ ἐν Ὀρτιλόχοιο δαΐφρονος. ἦ τοι Ὀδυσσεὺς
 ἦλθε μετὰ χρεῖος, τό ῥά οἱ πᾶς δῆμος ὄφελλε·
 μῆλα γὰρ ἐξ Ἰθάκης Μεσσήνιοι ἄνδρες ἄειραν
 νηυσὶ πολυκλήϊσι τριηκόσι' ἠδὲ νομῆας.
 τῶν ἔνεκ' ἐξεσίην πολλὴν ὁδὸν ἦλθεν Ὀδυσσεὺς 20
 παιδνὸς ἑὸν· πρὸ γὰρ ἦκε πατὴρ ἄλλοι τε γέροντες.
 Ἴφιτος αὖθ' ἵππους διζήμενος, αἶ οἱ ὄλοντο
 δώδεκα θήλειαι, ὑπὸ δ' ἡμίονοι ταλαεργοί·
 αἶ δὴ οἱ καὶ ἔπειτα φόνος καὶ μοῖρα γέγοντο,
 ἐπεὶ δὴ Διὸς υἷὸν ἀφίκετο καρτερόθυμον, 25
 φῶθ' Ἡρακλῆα, μεγάλων ἐπίστορα ἔργων,
 ὅς μιν ξεῖνον ἐόντα κατέκτανεν ᾧ ἐνὶ οἴκῳ,
 σχέτλιος, οὐδὲ θεῶν ὄπιν αἰδέσατ' οὐδὲ τράπεζαν,
 τὴν ἦν οἱ παρέθηκεν· ἔπειτα δὲ πέφνε καὶ αὐτόν,

Το τόξο
 του Οδυσσέα
 (στ. 1-41)

Σ' εκείνην πάλι έβαλε στο νου της η λαμπερόφθαλμη θεά Αθήνη,
 στην κόρη του Ικάρου, τη συνετή πάνω απ' όλες Πηνελόπη,
 στο τόξο να δοκιμάσει τους μνηστήρες και στα γκριζόχρωμα τσεκούρια
 μέσα στ' ανάκτορα του Οδυσσέα – σύνεργα άθλων κι αρχή του φόνου τους.
 Σηκώθηκε και πήγε προς τη μεγάλη σκάλα των δωματίων της, 5
 έχοντας πάρει στο στιβαρό της χέρι κλειδί καλόστροφο
 χάλκινο ωραίο· στο οποίο λαβή από φίλντισι υπήρχε.
 Κίνησε να πάει με τις γυναίκες που τη φρόντιζαν στον πιο απομακρυσμένο
 θάλαμο· εκεί τα κειμήλια βρίσκονταν του άνακτα,
 χαλκός, χρυσός, και πολυδουλεμένος σίδηρος. 10
 Εκεί επίσης το παλίντονο τόξο και η σαΐτοδόχος φαρέτρα
 βρίσκονταν, μες στην οποία βέλη πολλά στονόεντα υπήρχαν·
 αυτά ως δώρα ξενίας στη Λακεδαίμονα του έδωσε, όπου τον πέτυχε,
 ο Ἴφιτος, ο γιος του Εύρυτου, όμοιος με τους αθάνατους.
 Είχαν συναντηθεί και σμίξει οι δυό τους στη Μεσσήνη 15
 στον οίκο του γενναιόφρονα Ορτιλόχου. Ο Οδυσσέας αλήθεια
 ήλθεν εκεί χρέος να πάρει, που ο δῆμος όλος σ' εκείνον όφειλε·
 γιατί άνδρες Μεσσήνιοι τρακόσα πρόβατα και τους βοσκούς
 απ' την Ιθάκη άρπαξαν μέσα σε πλοία με πολλούς σκαρμούς.
 Γι' αυτά ως απεσταλμένος ο Οδυσσέας ήρθε δρόμο πολύ 20
 όντας μικρός· τον είχάν στείλει ο πατέρας του και άλλοι γέροντες.
 Ο Ἴφιτος πάλι (ήρθεν) αναζητώντας τις δώδεκα φοράδες του,
 οι οποίες τού είχάν χαθεί και που ανθεκτικά μουλάρια βύζαιναν·
 αυτές στον ίδιο έπειτα θάνατος μοιραίος και φόνος θα γινόταν,
 όταν εκείνος ακριβώς στον καρτερόφυχο γιο του Δία έφτασε, 25
 τον άνδρα Ηρακλή, που γνώριζε έργα μεγάλα να επιτελεί,
 ο οποίος αν και φιλοξενούμενο τον σκότωσε μέσα στο σπίτι του,
 ο άθλιος, κι ούτε τη μήνη των θεών λογάριασε ούτε την τράπεζα,
 που του παράθεσε· ωστόσο κι αυτόν τον ίδιο σκότωσε

ἴππους δ' αὐτὸς ἔχε κρατερώνοχας ἐν μεγάροισι. 30
 τὰς ἐρέων Ὀδυσῆϊ συνήντετο, δῶκε δὲ τόξον,
 τὸ πρὶν μὲν ῥ' ἐφόρει μέγας Εὐρυτος, αὐτὰρ ὁ παιδὶ
 κάλλιπ' ἀποθνήσκων ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσι.
 τῷ δ' Ὀδυσσεὺς ξίφος οἷον καὶ ἄλκιμον ἔγχος ἔδωκεν,
 ἀρχὴν ξεινοσύνης προσκηδέος· οὐδὲ τραπέζην 35
 γνῶτην ἀλλήλων· πρὶν γὰρ Διὸς υἱὸς ἔπεφνε
 Ἴφιτον Εὐρυτίδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν,
 ὅς οἱ τόξον ἔδωκε. τὸ δ' οὐ ποτε Διὸς Ὀδυσσεὺς
 ἐρχόμενος πόλεμόνδε μελαινάων ἐπὶ νηῶν
 ἤρειτ', ἀλλ' αὐτοῦ μνήμα ξείνοιο φίλοιο 40
 κέσκειτ' ἐνὶ μεγάροισι, φόρει δέ μιν ἦς ἐπὶ γαίης.
 Ἡ δ' ὅτε δὴ θάλαμον τὸν ἀφίκετο διὰ γυναικῶν
 οὐδὸν τε δρῦϊνον προσεβήσετο, τὸν ποτε τέκτων
 ξέσσειν ἐπισταμένως καὶ ἐπὶ στάθμην ἴθυνεν,
 ἐν δὲ σταθμοὺς ἄρσε, θύρας δ' ἐπέθηκε φαιινάσ· 45
 αὐτίκ' ἄρ' ἦ γ' ἱμάντα θεῶς ἀπέλυσε κορώνης,
 ἐν δὲ κληῖδ' ἦκε, θυρέων δ' ἀνέκοπτεν ὀχῆας
 ἄντα τιτυσκομένη· τὰ δ' ἀνέβραχεν ἠὔτε ταῦρος
 βοσκομένος λειμῶνι· τόσ' ἔβραχε καλὰ θύρετρα
 πληγέντα κληῖδι, πετάσθησαν δέ οἱ ὦκα. 50
 ἦ δ' ἄρ' ἐφ' ὑψηλῆς σανίδος βῆ· ἔνθα δὲ χηλοὶ
 ἔστασαν, ἐν δ' ἄρα τῆσι θυώδεα εἴματ' ἔκειτο.
 ἔνθεν ὀρεξαμένη ἀπὸ πασσάλου αἴνυτο τόξον
 αὐτῷ γωρυτῷ, ὅς οἱ περίκειτο φαιινός.
 ἔζομένη δὲ κατ' αὔθι, φίλοις ἐπὶ γούνασι θεῖσα, 55
 κλαῖε μάλα λιγέως, ἐκ δ' ἤρρε τόξον ἄνακτος.
 ἦ δ' ἐπεὶ οὖν τάρφθη πολυδακρύτοιο γόοιο,
 βῆ ῥ' ἵμεναι μέγαρόνδε μετὰ μνηστῆρας ἀγαυοὺς
 τόξον ἔχουσ' ἐν χειρὶ παλίντονον ἠδὲ φαρέτρην
 ἰοδόκον· πολλοὶ δ' ἔνεσαν στονόεντες ὀϊστοί. 60
 τῆ δ' ἄρ' ἄμ' ἀμφίπολοι φέρον ὄγκιον, ἔνθα σίδηρος
 κεῖτο πολὺς καὶ χαλκός, ἀέθλια τοῖο ἄνακτος.
 ἦ δ' ὅτε δὴ μνηστῆρας ἀφίκετο διὰ γυναικῶν,

και τις φοράδες με τις σκληρές οπλές στα μέγαρά του κράτησε. 30
 Αυτές αναζητώντας συνάντησε τον Οδυσσέα, και το τόξο τού ἔδωσε,
 που πριν ο μέγας Εὐρυτος το ἔφερε, ἔπειτα ὁμως στο γιο του
 ἄφησε πεθαίνοντας μέσα στα υψηλόροφά του δώματα.
 Σ' αὐτὸν πάλι ξίφος οἷον καὶ ἄλκιμο δόρυ ο Οδυσσεὺς ἔδωκεν,
 ὡς ἀπαρχὴ ξεχωριστῆς ἀκλόνητης φιλίας· ὡστόσο δεν γεύθηκαν 35
 τράπεζα κοινή· γιατί πιο πριν ο γιος του Δία σκότωσε
 τον Ευρυτίδη Ἴφιτο, ὁμοιο με τους ἀθάνατους,
 ο οποίος το τόξο τού εἶχε δώσει. Αὐτό ποτέ ο θεῖος Οδυσσεὺς
 ἐρχόμενος σε πόλεμο πάνω σε μελανόχρωμα καράβια
 δεν το κρατούσε, ἀλλὰ ἐκεῖ στ' ἀνάκτορά του πάντοτε ἔμενε 40
 ἐνθῦμο του προσφιλοῦς του ξένου, και μόνο στη δική του γη το ἔφερε.
 Προκίρυξη Κι ἐκεῖνη ὅταν σ' αὐτὸν τον θάλαμο ἔφτασε η θεία μέσα στις γυναίκες,
 ἀθλων στους μνηστήρες (στ. 42-95) πλησίασε στο δρῦϊνο κατώφλι, το οποίο τεχνίτης κάποτε
 με μαστοριά το ἔξυσε και με τη στάθμη ἴσιωσε, και πάνω σ' αὐτό
 παραστάδες ὑψωσε και δίφυλλη πόρτα λάμπουσα τοποθέτησε. 45
 Ἀμέσως τότε γρήγορα τον ἱμάντα ἀπ' την κορώνη ἔλυσε,
 ἔβαλε το κλειδί στην κλειδαρότρυπα, κι ἀπὸ την πόρτα τράβηξε τους σύρτες
 κατευθείαν μπροστά σπρώχνοντας και μουγκρητό ἀκούστηκε σαν νά 'ταν ταῦρος
 που βόσκει σε λειβάδι· τόσο πολὺ τραντάχτηκαν τα δυὸ θυρόφυλλα
 καθὼς το κλειδί τα ἔσπρωξε, κι ἀμέσως ἀνοῖξαν μπροστά της. 50
 Κι αὐτή πάνω στο υπερυψωμένο ξύλινο πατάρι ἀνέβηκε, ὅπου οἱ κασέλες
 ἦταν βαλμένες, μες στις οποίες τα μοσχομύριστα ρούχα βρίσκονταν.
 Σ' αὐτό ἀκροπατώντας ξεκρέμασε το τόξο ἀπὸ το ξύλινο καρφί
 με τη θήκη του μαζί, η οποία ἀστραφτερῆ το κάλυπτε ολόγυρα.
 Κι ἀφοῦ κάτω κάθισε πάλι, τοποθετώντας το στα προσφιλή της γόνατα, 55
 ἔκλαιε γοερά, ἀπὸ τη θήκη βγάζοντας του ἀνακτα το τόξο.
 Κι ὅταν ἀπὸ τον πολυδάκρυτό της θρήνο χόρτασε,
 σηκώθηκε να πάει στη μεγάλη αἴθουσα μες στους περίτρανους μνηστήρες
 στο χέρι της κρατώντας το παλίντονο τόξο και τη σαῖτοδόχο
 φαρέτρα· μες στην οποία βέλη πολλὰ στονόεντα υπήρχαν. 60
 Μαζί της (δυὸ) ἀμφίπολοι ἔφερναν την κασέλα, ὅπου σίδηρος
 πολὺς βρισκόταν και χαλκός – σύνεργα ἀθλων του λαμπροῦ ἀνακτα.
 Κι ὅταν ἐκεῖνη στους μνηστήρες ἔφτασε η θεία μέσα στις γυναίκες,